

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 5/05-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. januára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. T. B., Exekútorský úrad B. B., zastúpeného advokátom JUDr. J. L., B. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1 Er 965/1997, EX 255/96 z 30. júla 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. T. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2004 doručená sťažnosť Mgr. T. B., Exekútorský úrad B. B., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. L., B. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Er 965/1997, EX 255/96 z 30. júla 2004.

Sťažovateľ je súdnym exekútorom, ktorý na základe poverenia okresného súdu vykonával exekúciu na návrh oprávneného Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., Banská Bystrica (ďalej len „oprávnený“) proti povinnému Pozemným stavbám š. p. v likvidácii Banská Bystrica (ďalej len „povinný“), o vymoženie 50 217,50 Sk s príslušenstvom. Exekúcia bola vedená na exekútorskom úrade sťažovateľa pod sp. zn. EX 256/96.

K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Er 965/1997, EX 255/96 z 30. júla 2004 došlo podľa sťažovateľa tým, že okresný súd v súvislosti s rozhodnutím o zastavení exekúcie na návrh oprávneného z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného nepriznal sťažovateľovi náhradu trov exekúcie a nepripustil možnosť odvolania proti rozhodnutiu o trovách exekúcie.

Podľa sťažovateľa napadnutými časťami uznesenia okresného súdu došlo k porušeniu aj čl. 12 ods. 2 a čl. 36 písm. a) ústavy. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje tým, že v zmysle § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, je účastníkom exekučného konania okrem oprávneného a povinného aj poverený exekútor, ktorý podľa § 196 citovaného zákona má vždy nárok na náhradu trov, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času za výkon exekučnej činnosti. Rozdiel podľa neho spočíva len v subjekte (oprávnený a povinný), ktorý ich má uhradiť. V okolnostiach prípadu zastavením exekúcie, ktorú sťažovateľ žiadnym procesným úkonom nezapríčinil, nemôže znášať vzniknuté trovy na vlastnú ťarchu, vlastné náklady, pretože vykonal exekúciu (prácu, službu pre oprávneného) a v súvislosti s tým vynaložil vlastné prostriedky na zisťovanie majetkových pomerov povinného.

Ako uvádza sťažovateľ, z ustanovení § 200 a § 203 Exekučného poriadku a z ustanovení § 14 a § 15 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov nevyplýva pre súdy oprávnenie nepriznať exekútorovi odmenu určenú podľa počtu hodín účelne vynaložených

na exekúciu, ako ani oprávnenie nepriznať exekútorovi náhradu hotových výdavkov vyčíslenú podľa § 22 citovanej vyhlášky. Podľa sťažovateľa niet žiadneho zákonného dôvodu, pre ktorý by mal znášať trovy exekúcie vykonávanej na návrh oprávneného proti povinnému na vlastnú ťarchu pri jej zastavení, keďže sa exekúcia vykonáva ako súčasť súdnej ochrany garantovanej čl. 46 ods. 1 ústavy. Povinnosť znášať vzniknuté trovy by mal iba v prípade, ak k zastaveniu exekúcie dôjde z dôvodov pochybenia exekútora, resp. v prípade, že súdny exekútor vykonáva exekučné konanie v rozpore s ústavou, Exekučným poriadkom a ostatnými právnymi predpismi.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu v časti výroku o trovách exekúcie, ktorou bolo porušené sťažovateľovo základné ľudské právo garantované čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 ústavy, a vec vrátil na ďalšie konanie, prikázal okresnému súdu vo veci konať a priznal mu právo na náhradu trov exekúcie vo výške 3 518,70 Sk na ťarchu oprávneného v exekučnom konaní sp. zn. EX 255/96.

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z predloženého rovnopisu napadnutého uznesenia okresného súdu bolo zistené, že podľa § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku okresný súd uznesením sp. zn. 1 Er 965/1997, EX 255/96 z 30. júla 2004 exekúciu zastavil, pretože tak navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie, a súčasne nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania. V poučení vyšší súdny úradník uviedol, že proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Sťažovateľ tvrdí, že bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože okresný súd nechránil a negarantoval toto základné právo sťažovateľa podľa zákonného predpisu pri uplatňovaní jeho práva na priznanie náhrady trov exekúcie v rámci núteného výkonu rozhodnutia - exekúcie (nezákonné rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci s vylúčením práva riadneho opravného prostriedku).

2. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania. Tento nárok však možno uplatniť a priznať len v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy, t. j. za splnenie zákonných predpokladov na jeho priznanie, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných poriadkoch, v posudzovanom prípade to je Exekučný poriadok (§ 254 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „OSP“).

Výklad zákonného ustanovenia, ktoré vo svojej hypotéze upravuje predpoklady na vznik nároku na náhradu trov konania, patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Platí to aj pre priznanie nároku na náhradu trov podľa § 203 Exekučného poriadku.

Podľa § 203 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Okresný súd uplatnenú náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal a voči rozhodnutiu nepripustil

opravný prostriedok. Vychádzal pritom z obsahu ustanovenia § 203 Exekučného poriadku, z ktorého je zrejmé, že v prípade zastavenia exekúcie má súd možnosť, a nie povinnosť zaviazať na náhradu trov exekúcie oprávneného, nie však povinného. Predpokladom uloženia tejto povinnosti oprávnenému je uváženie súdu o miere jeho procesného zavinenia na zastavení exekúcie. Okresný súd ako exekučný súd vylúčil akékoľvek zavinenie vychádzajúc z toho, že oprávnený nemohol predvídať nemajetnosť povinného ani pri náležitej opatrnosti.

Ústavný súd konštatuje, že výklad a použitie § 203 Exekučného poriadku okresným súdom nie je v rozpore s účelom a cieľom tohto ustanovenia, ktoré vo svojom texte nesporne obsahuje aj zákonnú možnosť náhradu trov zastavenej exekúcie nepriznať. Vyplýva to z toho, že citované ustanovenie obsahuje možnosť uváženia opierajúce sa o vyhodnotenie postupu oprávneného, miery jeho zavinenia a napokon aj to, že aj keby tu bolo zavinenie, rozhoduje jeho intenzita. Odôvodnenie nepriznania nevyhnutných trov zastavenej exekúcie plne využíva rozsah na uváženie a nie je nelogické alebo nad rámec § 203 ods. 1 Exekučného poriadku.

V tejto spojitosti nie je ústavne významná ani argumentácia sťažovateľa o povinnosti znášania trov exekúcie oprávneným v prípade zastavenia exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, pretože okresný súd nepriznal náhradu trov podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a zmienka o nemajetnosti povinného, ako to vyplýva z kontextu odôvodnenia, mala význam len z hľadiska zavinenia oprávneného na zastavení exekúcie v súvislosti s konkurzom, ktorý bol vyhlásený na majetok povinného.

3. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj prístup k súdnej ochrane poskytovanej odvolacím (opravným súdom) za predpokladov ustanovených v čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy. Z toho vyplýva, že prístup k opravnému súdu je súčasťou základného práva len vtedy, ak tento prístup umožňujú procesné poriadky upravujúce postupy súdu a iných orgánov vykonávajúcich súdnu moc, v tomto prípade vyššieho súdneho úradníka. V prípade, že procesné poriadky výslovne neumožňujú podanie odvolania, nie je možné založiť jeho prípustnosť poučením v konkrétnom súdnom

rozhodnutí a súčasne sa nedá uvažovať ani o porušení základného práva na súdnu ochranu poskytovanú riadnym opravným súdom.

Podľa § 254 OSP na výkon rozhodnutia a na exekučné konanie podľa Exekučného poriadku sa použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 202 ods. 2 OSP proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku nie je prípustné odvolanie, ak nie je výslovne v tomto zákone ustanovené, že odvolanie je prípustné. V ustanovení § 203 ods. 1 Exekučného poriadku nie je upravená prípustnosť riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách zastavenej exekúcie. Preto proti takému uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

Podľa § 374 ods. 3 prvej vety OSP proti rozhodnutiu vydanému v občianskom súdnom konaní súdnym úradníkom alebo justičným čakaťom možno podať odvolanie za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu. Z toho vyplýva, že okresný súd nemohol, hoci bol obsadený pri rozhodovaní o trovách zastavenej exekúcie vyšším súdnym úradníkom, pripustiť odvolanie, pretože to nepripúšťa ani citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku.

Poučenie v napadnutom uznesení zodpovedá zákonu a aj základnému právu na súdnu ochranu. Preto okresný súd zjavne nemohol porušiť základné právo na súdnu ochranu (prístup k riadnemu opravnému konaniu). Ústavný súd zdôrazňuje, že poučenie zodpovedá aj príkazu v čl. 2 ods. 2 ústavy.

4. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 36 písm. a) ústavy ústavný súd konštatuje, že závery prijaté o neopodstatnenosti sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu sa v celom rozsahu vzťahujú aj na záver o neopodstatnenosti sťažnosti vo vzťahu k čl. 12 ods. 2 a čl. 36 písm. a) ústavy, ktorý už nie je potrebné podrobnejšie odôvodňovať. Ak totiž okresný súd zjavne neporušil základné právo na súdnu ochranu (časť II bod 2 a 3 tohto odôvodnenia), potom sa nemohol dopustiť ani porušenia označených článkov ústavy.

Na základe uvedených záverov ústavný súd odmietol sťažnosť ako neopodstatnenú už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2005